

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
The Development of Achievement in Poetry Literature through
Problem Based Learning for Grade 11 Students Satri Si Suriyothai School

เกณิกา บริบูรณ์*

Kenika Boriboon

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1. ศึกษาคะแนนพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน 2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง ก่อนและหลังการใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 3. ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 6 จำนวน 42 คน โดยการใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง และแบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test dependent

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย มีคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยวรรณคดีร้อยกรองหลังเรียนเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน คือ 4.79 คิดเป็นร้อยละ 15.95 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วรรณคดีร้อยกรอง ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; วรรณคดีร้อยกรอง; การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

* ครู, โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

Teacher, Satri Si Suriyothai School, The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

Received: July 11, 2024/ Revised: December 26, 2024/ Accepted: January 2, 2025

Abstract

This research aims to; 1) study the achievement in poetry literature through problem-based learning. 2) compare the achievement in poetry literature before and after using problem-based learning. 3) study the satisfaction of Grade 11 student Satri Si Suriyothai School in poetry literature learning through problem-based learning. The research population is 278 of Grade 11 students in 2023 academic year. The sample is 42 students of Grade 11 in 2023 academic year that using the purposive selection method. The instructions used in the research include: the problem-based learning lesson plans, the poetry literature learning achievement test and the satisfaction in studying the poetry literature learning. The statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation, and t-test dependent.

The research results show that 1) the average growth score in poetry literature was 4.79 (15.95 percentage) 2) the average score of post-study achievement in poetry literature of Grade 11 student Satri Si Suriyothai School was significantly higher than before learning at .05 level. 3) The satisfaction of Grade 11 student, Satri Si Suriyothai School in poetry literature learning through problem-based learning were the highest level.

Keywords: develop learning achievement; the poetry literature; problem-based learning

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีผลกระทบทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการศึกษา ซึ่งให้เห็นว่าแนวโน้มการจัดการศึกษาจะต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอันหลากหลาย สังคมปัจจุบันจึงเป็นสังคมฐานความรู้ที่ต้องการบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อสามารถแยกแยะ พินิจ พิเคราะห์ และเลือกนำส่วนที่เป็นประโยชน์มาใช้เพื่อพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศ ระบบการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ผลิตบุคคลให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของชาติ จึงต้องขับเคลื่อนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน นั่นคือ การจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) (แผนการศึกษาชาติ, 2560) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการคิดให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิพากษ์ และการคิดอย่างเป็นระบบ สำนักบริหารงาน การมัธยมศึกษาตอนปลาย (2559) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 มุ่งเน้นการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ

คำนึงถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียน มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

ผลการประเมินด้านการอ่าน พบว่า นักเรียนไทยอายุ 15 ปี มีทักษะการอ่านอยู่ในระดับ 1 และ 2 ซึ่งเป็นระดับต่ำ ร้อยละ 42.8 มีทักษะการอ่านอยู่เพียงระดับ 1 คือ สามารถระบุสาระที่ปรากฏชัดเจนหนึ่งอย่างหรือมากกว่าหนึ่งอย่างในเรื่องสั้น ๆ ที่มีประโยคง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เข้าใจแนวเรื่องและเชื่อมโยงสาระในเรื่องเข้ากับความรู้ง่าย ๆ ทัวไปในชีวิตจริง และร้อยละ 37 มีทักษะการอ่านอยู่ระดับ 2 คือ สามารถระบุสาระหนึ่งหรือสองอย่างที่ต้องใช้อ้างอิง เข้าใจแนวคิดใหญ่ของเนื้อหา เข้าใจความสัมพันธ์ สามารถเปรียบเทียบบอกความแตกต่างของลักษณะเพียงอย่างเดียวซึ่งยังไม่ถึงระดับวิเคราะห์และตีความ ทั้งนี้ ทักษะการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนได้ลดลงจากปี พ.ศ. 2546 อย่างมีนัยสำคัญอีกด้วย (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2554) สภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าทักษะการอ่าน จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างยิ่งเพื่อให้เด็กเรียนมีทักษะการอ่านวิเคราะห์อันเป็นทักษะจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงสามารถแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีศักยภาพในความเป็นพลโลก

ในการเรียนรู้การอ่านวรรณคดีร้อยกรองต้องดำเนินการผ่านกระบวนการสอนที่เป็นขั้นตอน เพื่อให้เด็กเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุ พิจารณาปัญหา เข้าใจผลกระทบ และสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาก็จะเกิดขึ้นได้ ปรับเปลี่ยนทัศนคติและปลูกฝังให้ผู้เรียนทุกเพศ ทุกวัย ได้คิดวิเคราะห์เพื่อพัฒนาตนเอง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ฝึกคิด กระทำการเป็นขั้นตอน แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ และนำกระบวนการไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ยังเป็นการสอนให้จัดระเบียบความคิดเกี่ยวกับปัญหา ลักษณะ ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหา โดยมีการระดมสมองเพื่อหาความสัมพันธ์ของสาเหตุ การพิจารณาปัญหา และความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญห (Woods, 1994) นอกจากนั้น การจัดการเรียนรู้แบบปัญหานั้นมุ่งเน้นให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันกับผู้อื่น และยังเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ฝึกให้ผู้เรียนได้มองในหลาย ๆ แง่มุม ไม่ยึดติดเพียงแค่มุมมองของตนเองเพียงอย่างเดียว และเพื่อให้ผู้เรียนได้ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรู้ความเข้าใจ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งถึงความรู้สึกและเห็นคุณค่าต่อสิ่งรอบข้างอย่างแท้จริง (ทิตินา แคมมณี, 2551) นอกจากนั้นการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานยังทำให้ผู้เรียนได้พบกับปัญหาในกลุ่มย่อยภายใต้การควบคุมดูแลของครู โดยปัญหาที่นำมาใช้จะเป็นปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่สามารถรับรู้ในสภาพที่เป็นจริง (Dolmans & Schmidt, 1995) การจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น มีกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดปัญหา การทำความเข้าใจกับปัญหา การดำเนินการศึกษาค้นคว้า การสังเคราะห์ความรู้ การสรุปและประเมินค่าของคำตอบ และการนำเสนอและประเมินผลงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ข้อมูลเชิงประจักษ์จากการที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย จากการวัดและประเมินผลหน่วยการเรียนรู้ महाเวสสันดรชาดกกัณฑ์มัทรี พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ จึงค่อนข้างที่จะเป็นปัญหา เพราะการอ่านเพื่อการวิเคราะห์เป็นทักษะพื้นฐานหรือเป็นขั้นตอนหนึ่งของความคิดระดับสูง ทำให้นักเรียนไม่สามารถพัฒนาไปสู่ทักษะการเขียน และทักษะการคิดในขั้นที่สูงกว่าต่อไปได้

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนานักเรียนมีทักษะการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีสูงขึ้น ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียน และอาจมีผลให้โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย มีผลการประเมินทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียนสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคะแนนพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง ก่อนและหลังการใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง หลังจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ครูใช้ปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือสมมติขึ้นเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกเผชิญปัญหาและหาแนวทางแก้ไข พร้อมทั้งทำงานเป็นกลุ่มอย่างมีระบบและขั้นตอน สามารถสื่อสาร คิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาสถานการณ์ รวมถึงสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวนักเรียนเองได้ (Barrows & Tamblyn, 1980; Woods, 1994; Arends, 2001; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550; ทิศนา ขัมมณี, 2551) โดยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มี 6 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดสิ่งแวดล้อมกระตุ้นให้มองเห็นปัญหา โดยปัญหานั้นควรเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา เป็นขั้นตอนให้ผู้เรียนทำความเข้าใจปัญหา โดยจะต้องอธิบายถึงข้อมูลและสถานการณ์ที่สอดคล้องกับปัญหาได้

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนต้องศึกษาหาข้อมูลสิ่งที่ค้นคว้า

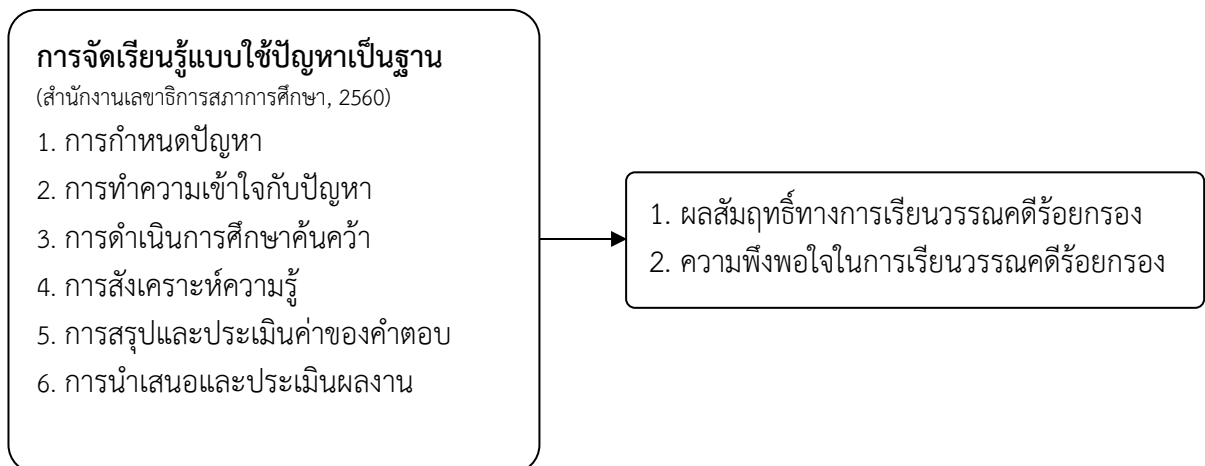
ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำองค์ความรู้ที่พบมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลการศึกษาค้นคว้าและประเมินผลงาน

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน เป็นขั้นตอนที่นักเรียนนำข้อมูลที่ได้นำจัดระบบองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่ตามความถนัดอย่างหลากหลาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรองสูงขึ้น

2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ได้รับการฝึกทักษะการอ่านวรรณคดีร้อยกรองผ่านกระบวนการการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. ครูโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย มีข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาการผลสัมฤทธิ์วรรณคดีร้อยกรองของนักเรียน

4. นักเรียนโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัยมีผลการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์สูงขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ที่เรียนในรายวิชา ท32102 ภาษาไทยพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 6 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย จำนวน 42 คน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

ตัวแปรตาม 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. ความพึงพอใจในการเรียนวรรณคดีร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest Posttest Design) วัดผลก่อน และหลังการทดลอง

เครื่องมือวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีร้อยกรองโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 13 แผน การจัดการเรียนรู้
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง เป็นข้อสอบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานโดยใช้มาตราวัด 5 ระดับของ Likert จำนวน 10 ข้อ

การศึกษาทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างและพัฒนาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1.1 ศึกษาหลักสูตร จุดมุ่งหมาย ขอบเขตเนื้อหาและหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) โดยศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทย พื้นฐาน (ท32102) จุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา โครงการสอน มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และวิเคราะห์ เนื้อหาวรรณคดี

1.2 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับหลักการใช้ภาษาไทย เรื่อง การวิเคราะห์วรรณคดี วรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายและมัทนะพาธา

1.3 ศึกษาแบบการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานจากแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน 2 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 11 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ละ 2 ชั่วโมง คือ

หน่วยที่ 1 เรียนรู้การอ่าน จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	วรรณคดี มัทนะพาธา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	การอ่านร้อยกรองประเภทฉันท์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	เนื้อเรื่องวรรณคดี มัทนะพาธา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9	การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	การนำเสนอผลงานวรรณคดี

หน่วยการเรียนรู้ เลิศล้ำวรรณกรรมวรรณคดี จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	บทนำ ลิลิตตะเลงพ่าย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	เรื่องย่อ ความสัมพันธ์ตัวละครลิลิตตะเลงพ่าย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	ถอดความ ลิลิตตะเลงพ่าย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	คุณค่าวรรณศิลป์ ลิลิตตะเลงพ่าย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	คุณค่าด้านเนื้อหาและสังคม ลิลิตตะเลงพ่าย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	การนำเสนอผลงานวรรณคดี

โดยในการทำกิจกรรมแต่ละหน่วยการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) กำหนดปัญหา: เป็นขั้นที่นักเรียนจะพิจารณาปัญหา โดยมักเป็นปัญหาใกล้ตัวที่และปัญหาที่นักเรียนสนใจ

2) ทำความเข้าใจกับปัญหา: เป็นขั้นตอนที่นักเรียนทำความเข้าใจปัญหาการวางแผนกำหนดขั้นตอน กระบวนการในการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา

3) ค้นคว้าและลงมือปฏิบัติ: เป็นขั้นตอนที่นักเรียนศึกษาค้นคว้า ดำเนินการตามแผนและขั้นตอนที่ได้วางไว้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

4) สังเคราะห์ความรู้: เป็นขั้นตอนที่นักเรียนบันทึกผลการค้นคว้าและปฏิบัติ และนำผลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายผลและสังเคราะห์ความรู้

5) สรุปและประเมินค่าของคำตอบ: เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานและประเมินค่าผลการดำเนินการ

6) นำเสนอและประเมินผลงาน: เป็นขั้นตอนนำเสนอผลการดำเนินงานนำเสนอผลการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบที่เกิดขึ้น

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาภาษาไทย วิธีการสอน และการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ วิธีสอนและด้านวัดผล เพื่อประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ใน 8 ประเด็น คือ 1) สาระสำคัญ 2) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 3) จุดประสงค์การเรียนรู้ 4) เนื้อหาสาระ 5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อการเรียนรู้ 8) การวัดและประเมินผล โดยผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.87$)

1.6 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำในการปรับแก้บางส่วน และเพิ่มเติมแบบฝึกหัด

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ ไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

2. การสร้างและประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรองโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

2.1 ศึกษาหลักการออกแบบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รวมถึงศึกษาการออกข้อสอบปรนัยตามลำดับขั้นการเรียนรู้ของบลูม

2.2 ออกแบบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรองเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย และมัทนะพาธา เป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ

2.3 เสนอแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item – Objective Congruence: IOC)

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง ที่ตรวจสอบความถูกต้องด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ไปทดสอบ Try-Out กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่สร้างขึ้นไปหาความยากง่าย (p) พบว่า ค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.30 – 0.77 และหาความสัมพันธ์ (r) พบว่า ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.42 – 0.81 จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (KR-20) พบว่า ค่าความเชื่อมั่น อยู่ที่ 0.938

2.6 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วให้เป็นฉบับสมบูรณ์ โดยแยกเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกันเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การสร้างและประเมินคุณภาพแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน และพิจารณาตัวอย่างแบบสอบถามความพึงพอใจจากเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

3.2 ออกแบบแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะข้อคำถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's five scale)

3.3 เสนอแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) ประเมินความ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 -1.00 แสดงว่าแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมสอดคล้อง สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

3.4 ปรับปรุงแบบประเมินความพึงพอใจตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดลองการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) แบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One group Pretest – Posttest design)

1. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง ไปใช้ทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง

2. นำแผนการจัดการเรียนรู้การเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง ไปใช้ทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง

4. ตรวจสอบแบบฝึกทักษะและแบบทดสอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

5. ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาคะแนนพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ T-Test dependent

3. การศึกษาความพึงพอใจในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย คือ

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

ผลการ วิเคราะห์	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง					
	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน		คะแนนพัฒนาการ	
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
คะแนน เฉลี่ย	19.40	64.68	24.19	80.63	4.79	15.95
ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	2.85	9.49	1.09	3.62	3.27	10.91

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย มีคะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยคือ 19.40 คิดเป็นร้อยละ 64.68 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยคือ 24.19 คิดเป็นร้อยละ 80.63 และคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยคือ 4.79 คิดเป็นร้อยละ 15.95

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

การทดสอบ	N	M	S.D.	t	df	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	42	19.40	2.85	9.48*	3.27	.000
หลังเรียน	42	24.19	1.09			

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์หลังเรียน สูงวก่่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

ประเด็นการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ		
	M	SD	แปลความ
1. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์	4.78	0.68	มากที่สุด
2. ครูมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนุกสนานและน่าสนใจ	4.84	0.60	มากที่สุด
3. สื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลายและน่าสนใจ	4.65	0.59	มากที่สุด
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สอบถาม หรือแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้	4.71	0.75	มากที่สุด
5. ครูตั้งคำถามและยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนอยู่เสมอ	4.67	0.57	มากที่สุด
6. ครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัวและใส่ใจกับการเรียนของตนเอง	4.59	0.69	มากที่สุด
7. ครูวัดผลชิ้นงาน/การสอบ ได้อย่างเหมาะสม	4.41	1.09	มาก
8. ครูตั้งใจสอน	4.65	0.76	มากที่สุด

ประเด็นการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ		
	M	SD	แปลความ
9. ครูมีการให้ผลป้อนกลับเพื่อพัฒนางานหรือกิจกรรม ของนักเรียน	4.35	0.68	มาก
10. ความพึงพอใจในภาพรวม	4.56	0.86	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.63	0.73	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ในภาพรวมอยู่ที่ 4.63 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย มีคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยหลังเรียนเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน คือ 4.79 คิดเป็นร้อยละ 15.95 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ฝึกคิด พิจารณา แสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์จากวรรณคดีนั้น รวมถึงได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จึงทำให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสนใจในการเรียนรู้อยากทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน วางแผนในการแก้ปัญหาตามเนื้อหาวรรณคดี มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อให้นักเรียนได้พูดคุย สอบถาม และนำเสนอผลการเรียนรู้ โดยมีครูเป็นเพียงผู้ให้คำชี้แนะ และดูแลตลอดกิจกรรม ซึ่งส่งผลให้มีคะแนนพัฒนาการสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Torp & Sage (1998) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ว่าเป็นการเรียนรู้ที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียน เหมือนพวกเขาได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นจริง สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้โดยครูรวบรวมความคิดของนักเรียน และแนะนำให้นักเรียนตั้งคำถาม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง และเป็นไปในทิศทางเดียวกับ มัณฑรา ธรรมบุศย์ (2545) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานจะให้นักเรียนเป็นผู้แสวงหาข้อมูลและคำตอบด้วยตัวของนักเรียนเอง และครูจะต้องประเมินนักเรียนจากสภาพจริงโดยดูจากการปฏิบัติของนักเรียนเท่านั้น ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ พิสิฐกุลพล พันธุ์พาน, ดนิตา ดวงวิไล และเพ็ญประภา สิงห์สวัสดิ์ (2559) ที่ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 84.83 ซึ่งสูงกว่า

เกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกับ สุคนธรัตน์ สร้อยทองดี และนริศ กลกิจสุวรรณ (2560) ที่ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และพบว่านักเรียนทั้งหมดมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 77.29 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการที่ผู้วิจัยได้ใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน จึงทำให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ลงมือสืบค้น ศึกษา และทำงานเป็นกลุ่ม มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ลงมือทำและปฏิบัติเองทั้งหมด สังเคราะห์ และนำเสนอด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจการเรียนรู้ได้ไวและยั่งยืน นักเรียนสามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงปัญหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งศึกษาข้อมูลที่จะกำหนดเป็นแนวทางในการตอบคำถามหรือนำเสนอข้อมูลจากที่ศึกษาไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2551) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นเครื่องมือในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งกระบวนการกลุ่มนั้น มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะทำให้นักเรียนได้ทำงานอย่างมีระบบ แบ่งงานกันในกลุ่ม ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และสามารถสังเคราะห์ความรู้เพื่อนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าได้สอดคล้องกับ ไพศาล สุวรรณน้อย (2559) ที่กล่าวว่า ปัญหาเป็นฐานทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการตั้งสมมติฐาน และการให้เหตุผลดีขึ้น สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำงานเป็นกลุ่มและสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้น และมีประสิทธิภาพ ความคงอยู่ของความรู้มากกว่าการเรียนแบบบรรยาย และเมื่อเป็นเช่นนั้น จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นเป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญจิรา ชันบุตร, ประสพสุข ฤทธิเดช และภูษิต บุญทองเถิง (2566) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และพบว่าผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ภาษาไทย โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นเรื่องที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน รวมถึงได้ให้นักเรียนฝึกเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ด้วย ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ สรัญญา ปัญญะสุทธิ, นพคุณ คุณาชีวะ, วรณัฐ แหยมแสง และสุวรรณี ยะหะกร (2562) ซึ่งศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการสอนแบบปกติ และพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังเรียนด้านความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะได้ออกแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียน

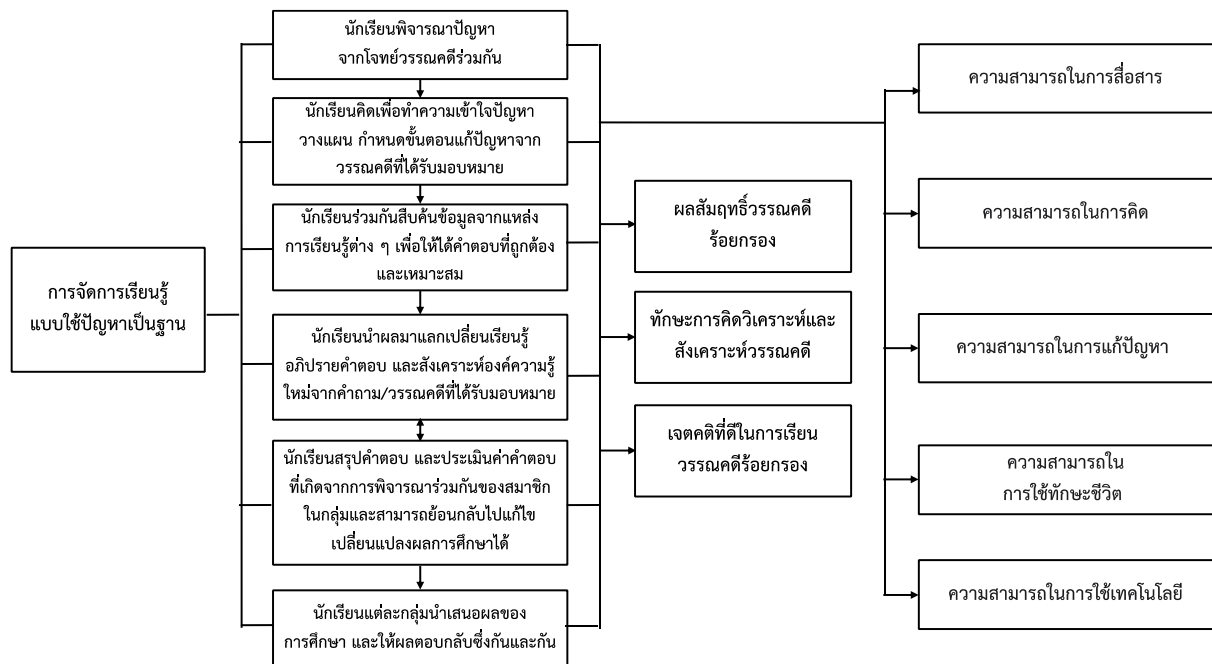

ได้แสดงความคิดเห็นผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน มีการปฏิบัติ และสรุปเนื้อหา รวมถึงให้ผู้เรียนได้อ่านวิเคราะห์ และอภิปรายร่วมกันกับครูผู้สอน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐานจึงสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ที่ 4.63 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีการชี้แจงเป้าหมายของการเรียน เพื่อให้นักเรียนทราบข้อมูลโดยรวมของกิจกรรมในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สนุกสนาน น่าสนใจ ให้ผู้เรียนได้ลงมือคิด ปฏิบัติ และเชื่อมโยงเพื่อแก้ปัญหา มีสื่อประกอบการสอน และมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ถาม แสดงความคิดเห็นในการเรียน การเสริมแรงบวกให้นักเรียนในขณะทำกิจกรรม นอกจากนั้นยังมีการทำกิจกรรมในรูปแบบกลุ่มที่เพื่อนช่วยเหลือเพื่อน ลงมือหาคำตอบด้วยกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Vygotsky (1978) ที่เชื่อว่า พัฒนาการสติปัญญาและทัศนคติของนักเรียนเกิดขึ้นเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ หรือทำงานร่วมกันกับผู้อื่น การเรียนรู้จะเกิดขึ้นในสถานะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายแต่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้โดยลำพัง นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ วรวิทย์ ต้นทนะเทวินทร์, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์, วรากร ต้นทนะเทวินทร์ และกุหลาบ ปุริสาร (2563) ที่สรุปว่า การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ สามารถจดจำได้ดีขึ้น ทั้งครูและผู้เรียนสนุกกับการเรียน ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานเป็นทีม และเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะการสื่อสาร ผลการวิจัยครั้งนี้ ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญจิรา ชันบุตร, ประสพสุข ฤทธิเดช และภูษิต บุญทองเถิง (2566) ที่พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ อุไรวรรณ ศรีไชยเลิศ และธนาวดี ขุนด้วง (2564) ที่พบว่า ความพึงพอใจการพัฒนาบทเรียน มัลติมีเดียบนเว็บร่วมกับการจัดการเรียนรู้การใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการอ่าน วรรณศึกษา วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียน ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด และยังเป็นไปในทิศทางเดียวกับ ขนาภา กันทะวัง และน้ำทิพย์ ่องอาจ (2567) ที่ศึกษาผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สำหรับพัฒนาการการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับแบบฝึกทักษะ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ในการวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานและการเรียนการสอนวรรณคดีร้อยกรอง ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

จากแผนภาพที่ 1 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานนั้น มิใช่เพียงแค่การสอนเพื่อแก้ปัญหาเท่านั้น แต่ยังเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ การจัดการเรียนรู้นี้ ทำให้ได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนเพื่อจะได้คำตอบที่เหมาะสมที่สุดสำหรับแต่ละคำถามของวรรณคดี ซึ่งวรรณคดีร้อยกรองเป็นเรื่องที่ยากและซับซ้อนสำหรับนักเรียนบางกลุ่ม เพราะนักเรียนจะต้องอ่านอย่างเข้าใจ แปลอย่างถ่องแท้ รวมถึงวิเคราะห์เนื้อหา วรรณศิลป์ และการตีความสังคมไปในครั้งเดียวกัน ดังนั้นจึงอาจเป็นปัญหาในการเรียนรู้ได้ แต่เมื่อได้ใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานแล้วนั้น ทำให้นักเรียนได้ศึกษาข้อมูลด้วยตนเองอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมวิเคราะห์ สังเคราะห์กับกลุ่มย่อย สื่อสารการเรียนรู้ระหว่างกันอย่างสนุกสนานและมีวิจารณญาณและสามารถหาคำตอบของวรรณคดีรวมถึงสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวรรณคดีเดิมได้ เพราะเมื่อมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเกิดขึ้น จะทำให้นักเรียนได้ขยายความคิดจากประเด็นปัญหาเดิมเพิ่มเติม และทำให้นักเรียนได้เกิดทักษะการคิด การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ผลงาน พร้อมทั้งได้รับความรู้ในด้านวรรณคดีร้อยกรองไปควบคู่กับทักษะการแก้ปัญหา และนอกจากนั้น

จากการพิจารณากระบวนการเรียนการสอนผ่านการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรองนั้น มีกระบวนการที่ส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งความสามารถในการสื่อสารผ่าน กิจกรรมกลุ่ม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีได้อีกด้วย ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน นอกจากจะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรองแล้วนั้น นักเรียนยังได้รับความรู้ในด้านวรรณคดีร้อยกรองเพิ่มเติมไปควบคู่กับทักษะการแก้ปัญหา และเป็นการส่งเสริมสมรรถนะสำคัญ ของนักเรียนซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนานักเรียนอีกด้วย

สรุป

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนได้ โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย มีคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยหลังเรียนด้วยการจัดเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน คือ 4.79 คิดเป็นร้อยละ 15.95 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการ การเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาในบทเรียนเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งวรรณคดีหลายเรื่องมีปัญหาคำสำคัญที่ใกล้ ตัวนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถดำเนินการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน คือ กำหนดปัญหา ทำความเข้าใจกับ ปัญหา ศึกษาค้นคว้า สังเคราะห์ความรู้ สรุปและประเมินค่าของคำตอบ และนำเสนอและประเมินผลงาน นอกจากนั้นการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้แบบนำตนเองที่นักเรียนและกลุ่มของนักเรียน จะได้ได้วางแผนกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายผ่านการเรียนรู้วรรณคดีร้อยกรอง นักเรียนได้ฝึกการบริหารเวลา ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ค้นหาความรู้ร่วมกัน จึงได้พัฒนาการเรียนรู้ไปพร้อมกับการทำงานเป็นทีม ที่ช่วยกระตุ้น ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดความสนุกสนานและมีความสุขในการเรียน ส่งผลให้ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรองได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 หลังการพัฒนาด้วยการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้นครูผู้สอนจึงควร นำกระบวนการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับเนื้อหาอื่น ๆ หรือทักษะอื่น ๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียน

2. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาด้วยการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นเดียวหรือห้องเดียวกันแต่เป็นเรื่องอื่น ๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานของผู้วิจัยและผลงานของโรงเรียนต่อไป

3. จากผลการวิจัยพบว่า พึงพอใจในการเรียนวรรณคดีร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ครูผู้สอนจึงควรจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายร่วมกับการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เพราะจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสนใจ ความสนุกสนาน และจะส่งผลให้การเรียนของนักเรียนดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานกับการสอนในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อหาวิธีการสอนที่เหมาะสมที่สุดและสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ได้มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- ชนาภา กันทะวัง และน้ำทิพย์ ่องอาจ. (2567). การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับแบบฝึกทักษะ. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(1), 188-205.
- ทิตนา แหมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญจิรา ชันบุตร, ประสพสุข ฤทธิเดช และภูษิต บุญทองเถิง. (2566). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 20(3), 64-64.
- พิสิฐพล พันธุ์พาน, ดนิตา ดวงวิไล และเพ็ญประภา สิงห์สวัสดิ์. (2559). การพัฒนาผลการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. *วารสารมนุษยกับสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2(1), 130-143.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2559). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL)*. เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาการเรียนการสอน สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. <https://ph.kku.ac.th/thai/images/file/km/pbl-he-58.pdf>
- มณฑรา ธรรมบุศย์. (2545). การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ โดยใช้ PBL (Problem Based Learning). *วารสารวิชาการ* 5(2), 11-17.

- วรวิทย์ ตันชนะเทวินทร์, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์, วรากร ตันชนะเทวินทร์ และกุหลาบ ปุริสาร. (2563). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL). *วารสารบัณฑิตเอเชีย*, 10(4), 29-36.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2554). *ผลการประเมิน PISA 2009 การอ่านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์*. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สร้อยญา ปัญญาสุทธิ, นพคุณ คุณาชีวะ, วรณัฐ แหยมแสง และสุวรรณี ยะหะกร. (2562). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการสอนแบบปกติ. *วารสารรามคำแหง ฉบับคณะศึกษาศาสตร์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 1(1), 11-20.
- สุคนธ์รัตน์ สร้อยทองดี และนริศา กลกิจสุวรรณ. (2560). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 40(2), 52-62.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2559). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. <http://webs.rmutl.ac.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อุไรวรรณ ศรีไชยเลิศ และธนาวดี ขุนด้วง. (2564). การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียบนเว็บร่วมกับการจัดการเรียนรู้การใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการอ่าน กรณีศึกษาวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*, 11(1), 29-39.
- Dolmans, D. and Schmidt, H. (1995). *The Advantages of a Problem-Based Curriculum*. Department of Educational Development and Research University of Limburg.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society The Development of Higher Psychological Processes*. MA Harvard University Press.
- Woods, D. R. (1994). *Problem-based learning: How to gain the most from PBL*. Hamilton: Woods Publisher.